

DAVOR POSILOVIĆ*, ŽELJKO MRŠIĆ**, MARIJAN ŠANTEK***

O nekim pitanjima pružanja policijske pomoći – asistencije

Sažetak

U članku se objašnjavaju bitna obilježja asistencije. Uspoređuju se dva oblika pružanja policijske pomoći: asistencija i intervencija; daje se odgovor na pitanje tko su pravne osobe s javnim ovlastima i kakve javne ovlasti imaju; koje pravne osobe su ovlaštene podnosiitelji pisanog/usmenog zahtjeva za pružanje policijske asistencije s obvezom naknadne dostave u pisanom obliku; koje su to javne ovlasti pravnih osoba u vezi s kojima policija pruža/ne pruža asistenciju; daju se smjernice za postupanje policije prilikom pružanja pomoći – asistencije, kada se na istom mjestu održava javno okupljanje.

Ključne riječi: izvršni, radnja, asistencija, ovlast, otpor, pravna osoba.

UVOD

Tijekom 2013. godine u PU zagrebačkoj zatražene su 1743 asistencije. Sudovi su zatražili 1173 asistencije, 551 tijela državne uprave (u 508 slučajeva zdravstvene ustanove) i samo 19 pravne osobe s javnim ovlastima, većinom centar za socijalnu skrb. Nakon zaprimanja zahtjeva za pružanje pomoći – asistencije policija je dužna provjerom utvrditi je li zahtjev podnijelo nadležno tijelo. U praksi su se pojavile dvojbe o tome jesu li upravna tijela jedinice lokalne samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima iz infrastrukturnih djelatnosti (primjerice HEP d.d. i komunalne tvrtke za odvodnju vode) – ovlaštene podnosiitelji zahtjeva za policijsku pomoć – asistenciju. Zato su pravne osobe s javnim ovlastima glavna tema članka koji je zamišljen da pomogne policijskim službenicima prilikom odobravanja ili odbijanja pružanja policijske pomoći – asistencije tim pravnim osobama.

---

* Davor Posilović, univ. spec. crim., načelnik Sektora policije PU zagrebačke.

** Željko Mršić, mag. kaznenopravnih znanosti, viši predavač na Visokoj policijskoj školi, MUP RH, Zagreb.

*** Marijan Šantek, voditelj Odjela za stručno usavršavanje, Služba za javni red, PU zagrebačka.

1. POJAM PRUŽANJA POMOĆI – ASISTENCIJE

Asistencijom policija pruža pomoć ovlaštenom podnositelju zahtjeva, koja se sastoji u tome da primjenom policijskih ovlasti osigura provođenje određene službene radnje ili izvršnog akta podnositelja zahtjeva, kada se opravdano očekuje pružanje otpora osoba koje se protive provođenju te službene radnje ili izvršnog akta.

Pružanje pomoći – asistencije je vrsta policijskog posla¹ kojim se osigurava izvršenje akata iz nadležnosti drugih državnih tijela i pravnih osoba s javnim ovlastima, ako se tom prilikom opravdano očekuje pružanje otpora. U ovom slučaju pružanje pomoći – asistencije vezano je za provođenje izvršnog akta², kao što je pravomoćno i izvršno rješenje u upravnom postupku ili pravomoćna i izvršna presuda u sudskom postupku.

Policija će u skladu s mogućnostima pružiti pomoć na zahtjev ovlaštene osobe tijela državne uprave koje je ometeno u provođenju službene radnje iz svoje nadležnosti, čija bi odgoda onemogućila provođenje hitne dokazne radnje i pribavljanje dokaza potrebnih za provođenje prekršajnog postupka³. Ako se inspektoru prilikom provođenja inspekcijskog nadzora pruži fizički otpor, odnosno ako se takav otpor osnovano očekuje, inspektor može zatražiti pomoć policijskih službenika nadležne policijske uprave⁴. U ovim slučajevima pružanje pomoći – asistencije vezano je za provođenje službene radnje ovlaštenog podnositelja zahtjeva, odnosno nije vezano za provođenje izvršnog akta.

Prema Zakonu o zaštiti osoba s duševnim smetnjama (u nastavku ZZODS), policija je dužna pružiti pomoć – asistenciju na poziv doktora medicine kako bi savladali otpor osobe s duševnim smetnjama koju se smješta u psihijatrijsku ustanovu bez njenog pristanka, prema postupku za prisilno zadržavanje i prisilni smještaj propisanim ZZDOS te i na poziv ravnatelja psihijatrijske ustanove ili zdravstvenog djelatnika kojeg je on za to ovlastio, kada iz ponašanja osobe s duševnim smetnjama u psihijatrijskoj ustanovi proizlazi izravna opasnost za život ili tijelo neke osobe ili da će otuđiti, uništiti ili teže oštetiti imovinu⁵.

Dakle, pružanje pomoći – asistencije vezano je uz četiri različite situacije: 1. za provođenje izvršnog akta državnih tijela i/ili pravnih osoba s javnim ovlastima, 2. za provođenje radnje tijela državne uprave koje postupa u okviru svoje nadležnosti za provođenje nadzora, radi pribavljanja dokaza potrebnih za provođenje prekršajnog postupka⁶, 3. za provođenje radnje tijela državne uprave – različitih inspekcija prilikom provođenja inspekcijskog nadzora, 4. za savladavanje opasne osobe s duševnim smetnjama koju se smješta u psihijatrijsku ustanovu bez njenog pristanka i/ili od koje prijeti opasnost u psihijatrijskoj ustanovi. Ostali oblici pružanja policijske pomoći, koji nisu vezani za navedene četiri situacije, ne smatraju se asistencijom, a ako je podnesen zahtjev za pružanje pomoći, s njim će se postupati kao s podneskom, a ne kao sa zahtjevom za pružanje asistencije te se na takav zahtjev za pružanje pomoći neće primijeniti propisi i procedure za asistencije, nego drugi odgovarajući propisi i

---

¹ Vidi čl. 7. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima, NN 76/09. – u nastavku ZPPO.

² Primjerice, prema čl. 48., čl. 89. i čl. 256. Ovršnog zakona (NN 112/12., 25/13.).

³ Vidi čl. 159. st. 7. u vezi sa čl. 159. st. 2. Prekršajnog zakona – u nastavku PZ, čl. 5. st. 4. Pravilnika o načinu postupanja policijskih službenika – u nastavku PNPPS (NN 89/10.) te čl. 158. st. 2. Prekršajnog zakona.

⁴ Vidi čl. 32. Zakona o sustavu državne uprave (NN 150/11., 12/13.).

⁵ Vidi čl. 59. ZZODS (NN 11/97., 27/98., 128/99., 79/02.).

⁶ Vidi čl. 159. st. 7. u vezi sa čl. 159. st. 2. Prekršajnog zakona – u nastavku PZ, čl. 5. st. 4. Pravilnika o načinu postupanja policijskih službenika – u nastavku PNPPS (NN 89/10.) te čl. 158. st. 2. Prekršajnog zakona.

procedure, primjerice za intervenciju⁷.

S obzirom na to da se primjenom policijskih ovlasti osigurava izvršenje akata i radnji iz nadležnosti ovlaštenih tražitelja asistencije, policijske ovlasti također su element pojma asistencije. Za visokorizične asistencije karakteristična je primjena policijske ovlasti – privremeno ograničenje slobode kretanja koje se provodi kriminalističko-taktičkim radnjama – blokadom⁸ i ograničenjem pristupa, kretanja ili zadržavanja u prostoru ili objektu iz sigurnosnih razloga. Tom prilikom u slučaju opasnosti za ljude ili imovinu, ili za sigurnost prometa, ili za javni red i mir, ili radi sprječavanja počinjenja prekršaja ili kaznenih djela, ili sprječavanja pristupa šticeenom prostoru policija primjenjuje i policijske ovlasti davanja upozorenja građanima⁹, davanja naredbi građanima¹⁰, a sredstva prisile uporabiti će, ako se udaljenje osoba koje ometaju službenu radnju ili izvršenje akta ne može osigurati primjenom ovlasti upozorenja i zapovijedi. Kod visokorizičnih asistencija, kod kojih se očekuje počinjenje prekršaja, događaj se snima kamerom za audiovizualno dokumentiranje¹¹. Asistencija je složeni policijski posao s obzirom na to da sadrži više policijskih ovlasti – radnji. Proizlazi iz policijskog monopola sile, jer u demokratskim društvima samo policija ima pravo i dužnost korištenja fizičke prisile prema građanima¹². Funkcija policije na asistenciji jest da uporabi silu ako je to potrebno, odnosno da svojom prisutnošću (blokiranjem prostora), davanjem upozorenja i naredbi prijeti uporabom sile i da na taj način odvraća osobe od pružanja otpora službenoj radnji ili izvršnom aktu kojeg provodi ovlašten tražitelj asistencije. Policija ne smije od ovlaštenog tražitelja asistencije preuzeti ulogu provođenja njegove službene radnje ili izvršnog akta, jer bi time obavljala tuđi posao za koji nije ovlaštena.

Jedno od bitnih obilježja pružanja pomoći – asistencije jest i da se obavlja prema posebnoj proceduri¹³, to jest na temelju prethodno podnesenog zahtjeva ovlaštenog tražitelja. Zahtjev mora zadovoljavati uvjete iz članka 7. PNPPS¹⁴. Služba (odjel) za javni red zaprima, provjerava i organizira obradu zahtjeva u ime načelnika policijske uprave, koji donosi odluku o zahtjevu za pružanje pomoći te o tome tri dana prije službene radnje obavještava podnositelja zahtjeva. U proceduru je uključeno i prethodno donošenje plana za asistencije visokog rizika¹⁵.

Nema potrebe za asistencijom pa se zahtjev odbija, ako nema činjenica koje upozoravaju na mogućnost pružanja otpora¹⁶ ili drugog oblika opasnosti od strane osoba koje se

---

⁷ Vidi čl. 5. st. 6. PONPPS.

⁸ Vidi čl. 52. ZPPO, čl. 79. st. 1. t. 1. i t. 5. PNPPS, čl. 80 st. 1. PNPPS te čl. 81. PNPPS.

⁹ Vidi čl. 53. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima (NN 76/09.) – u nastavku ZPPO.

¹⁰ Vidi čl. 54. ZPPO te čl. 86.-89. Pravilnika o načinu postupanja policijskih službenika (NN 89/10.) – u nastavku PNPPS.

¹¹ Vidi čl. 158. st. 5. PZ.

¹² U Republici Hrvatskoj uz policiju, u zakonom određenim situacijama, na određenom prostoru, i pod određenim okolnostima to pravo imaju i ovlaštene službenice carine, te vojne i pravosudne policije.

¹³ Procedura opisana u Standardnom operativnom postupku br. 13, u nastavku SOP i čl. 5.-10. PNPPS.

¹⁴ Pružanje pomoći neće se odobriti: 1. ako zahtjev nije utemeljen na zakonu, 2. ako je zahtjev podnijela neovlaštena osoba, 3. ako zahtjev nije podnesen na vrijeme, 4. ako postoji osnova sumnje da podnositeljeva radnja ili postupci koji su joj prethodili predstavljaju kazneno djelo za koje se progona po službenoj dužnosti, 5. ako u zahtjevu nisu navedene činjenice koje upućuju na mogućnost pružanja otpora i opasnosti, 6. ako podnositelj zahtjeva ne dopuni zahtjev.

¹⁵ Vidi čl. 8. PNPPS i t. 3. SOP br. 13 – pružanje pomoći.

¹⁶ Čl. 48. Ovršnog zakona: Sudski ovršitelj je ovlašten udaljiti osobu koja ometa provedbu ovrhe, a prema okolnostima slučaja i zatražiti pomoć policije.

protive provođenju izvršnog akta ili službene radnje ovlaštenog tražitelja asistencije, pa je i otpor odnosno postojanje drugog oblika opasnosti – dio pojma asistencije¹⁷.

<p>Pisani zahtjev (čl. 7. ZPPO i čl. 5. st. 1. PNPPS)</p>	<p>Usmeni zahtjev s obvezom naknadne dostave u pisanom obliku (čl. 6. st. 2. u vezi sa čl. 5. st. 2., st. 3. i st. 4. PNPPS)</p>
<p>Nije hitna situacija: ako se prilikom provođenja službene radnje ili izvršnog akta opravdano očekuje pružanje otpora.</p>	<p>Hitne situacije: a) ometanje u provođenju slične radnje iz nadležnosti tijela državne uprave, ako bi odgoda te radnje onemogućila provođenje hitne dokazne radnje i pribavljanje dokaza potrebnih za provođenje prekršajnog postupka b) postoji izravna opasnost da će osoba s duševnim smetnjama svojim ponašanjem u psihijatrijskoj ustanovi napasti na život ili tijelo neke osobe ili otuđiti, uništiti ili teže oštetiti imovinu te ustanove c) osoba zbog svoje duševne smetnje izravno ugrožava vlastiti život ili život ili zdravlje ili osobnu sigurnost drugih osoba, a treba je smjestiti u psihijatrijsku ustanovu bez njenog pristanka.</p>
<p>Ovlašteni podnositelji pisanog zahtjeva = 1. državna tijela (sudovi, državni odvjetnik, tijela državne uprave...) 2. npr. osobe s javnim ovlastima 3. tijela lokalne samouprave.</p>	<p>Ovlašteni podnositelji usmenog zahtjeva s obvezom naknadne dostave u pisanom obliku = 1. ovlaštena osoba tijela državne uprave – vidi hitnu situaciju pod a) 2. ravnatelj psihijatrijske ustanove ili zdravstveni djelatnik kojeg je on za to ovlastio – vidi hitnu situaciju pod b) 3. doktor medicine – vidi hitnu situaciju pod c).</p>
<p>Nemaju ovlaštenje usmeno zatražiti pružanje pomoći – asistencije s obvezom naknadne dostave u pisanom obliku: 1. državna tijela koja nisu tijela državne uprave (npr. sudovi, državni odvjetnici) 2. tijela državne uprave kada ne pribavljaju dokaze za prekršajni postupak 3. pravne osobe s javnim ovlastima 4. tijela lokalne samouprave, upravna tijela Grada Zagreba.</p>	

Shema 1: Način podnošenja zahtjeva za pružanje pomoći – asistencije

I asistencije i intervencije su oblici pružanja pomoći kod kojih policija upotrebljava silu ili prijetnju silom da izvrši službeni posao – zaštitu života, prava, slobode, sigurnosti i nepovredivosti osobe, zaštitu javnog reda i mira te imovine, sprječavanje kaznenih djela i prekršaja iz članka 3. ZPPO. Međutim, radi se o dva potpuno različita oblika pružanja pomoći.

¹⁷ Čl. 159. st. 7. Prekršajnog zakona (NN 107/7., 39/13. i 157/13.): Ako je kod izvođenja hitnih dokaznih radnji (pretrage stana, prijevoznih sredstava, prtljage i osoba, privremenog oduzimanja predmeta, prepoznavanja, očevida, vještačenja i obustave financijske transakcije) potrebna primjena prinude ili se očekuje fizički otpor provođenju radnji, a radnju provodi tijelo različito od policije, policija će tome tijelu državne uprave pružiti pomoć pri njezinom provođenju.

Asistencije	Intervencije
Pravna osnova: čl. 7. ZPPO čl. 5.-10. PNPPS čl. 59. ZZODS čl. 158 i čl. 159. PZ čl. 48. Ovršnog zakona čl. 31. Zakona o sustavu državne uprave čl. 69. Zakona o općem upravnom postupku ¹⁸ .	Pravna osnova: čl. 6. ZPPO: Policija će u skladu s mogućnostima poduzeti hitne mjere nužne za otklanjanje izravne opasnosti za ljude i imovinu, ako je očigledno da te mjere ne može pravodobno poduzeti nadležno tijelo. Policijski službenik će i izvan službe poduzeti radnju spašavanja života i zaštite osobne sigurnosti ljudi i imovine.
Prema proceduri za asistencije: Standardni operativni postupak br. 13.	Primjeri: prema proceduri za intervencije po obiteljskom nasilju: SOP br. 8, prema proceduri za intervencije po javnom redu i miru – SOP br. 9.
Na zahtjev ovlaštenog tražitelja asistencije (pisani ili usmeni s obavezom naknadne dostave zahtjeva u pisanom obliku).	Na dojavu građana ili osobnim zapažanjem policijskog službenika.
Ovlaštenu tražitelja pomoći = državno tijelo različito od policije ili određena pravna osoba s javnim ovlastima, uključujući i tijela lokalne samouprave.	Ovlaštenu tražitelja pomoći = svaki dojavitelj – svaka fizička ili pravna osoba kojoj je pomoć policije potrebna + osoba koja zna za takvo stanje druge osobe.
Glavni zadatak: osigurati izvršenje službene radnje iz nadležnosti nekoga drugog državnog tijela ili pravne osobe s javnim ovlastima.	Ako je intervencija zatražena prilikom provođenja službene radnje ili izvršnog akta nadležnog tijela, policija nije u obvezi osigurati izvršenje te radnje ili izvršnog akta, nego zaštititi život i sigurnost osobe, imovine, javnog reda i mira.
Uvjet za pružanje asistencije jest da se opravdano očekuje: - ometanje državnog tijela u poduzimanju službene radnje ili izvršnog akta (otpor) i tom prilikom - opasnost za živote, osobnu sigurnost ljudi i imovinu, narušavanje javnog reda i mira.	Intervencija se pruža i kada se ne zna: - je li dojava istinita - hoće li na intervenciji doći do pružanja otpora ili do ugrožavanja života, sigurnosti osoba ili imovine.
Situacije: 1. provođenje izvršnog akta državnih tijela i/ili pravnih osoba s javnim ovlastima 2. provođenje radnje tijela državne uprave radi pribavljanja dokaza za prekršajni postupak 3. provođenje inspekcijskog nadzora 4. savladavanje otpora osobe s duševnim smetnjama, koju se smješta u psihijatrijsku ustanovu bez njenog pristanka i/ili od koje prijeti opasnost u psihijatrijskoj ustanovi.	Primjeri situacija: - intervencije po javnom redu i miru - intervencije po obiteljskom nasilju - nužna pomoć napadnutoj osobi, izvan radnog vremena policijskog službenika - postupanje policije povodom elementarnih nepogoda - postupanje prema osobi od koje prijeti opasnost za osobe ili imovinu (zbog bolesti, pijanstva...).

Shema 2: Usporedba asistencije i intervencije

¹⁸ Čl. 69. st. 2.-4. ZUP: Ako vlasnik ili posjednik stvari, odnosno druga osoba bez opravdanog razloga onemogućiti obavljanje očevida, službena osoba može ih rješenjem novčano kazniti u iznosu do 50% prosječne godišnje bruto plaće ostvarene u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini, **a za provedbu očevida mogu se upotrijebiti i druge prikladne mjere koje će omogućiti njegovu provedbu, uključujući i neposrednu prisilu uz pomoć policije.** Žalba na rješenje o novčanoj kazni ne odgađa izvršenje rješenja. Službena osoba zatražit će u pisanom obliku pomoć policije, ako se očevid nije mogao obaviti zbog neopravdanog protivljenja vlasnika, posjednika ili drugih osoba ili kad se pri obavljanju očevida opravdano očekuje pružanje otpora.

2. PRAVNE OSOBE KOJIMA POLICIJA PRUŽA POMOĆ – ASISTENCIJU

Policija pruža pomoć – asistenciju državnim tijelima: sudovima – u sudskim stvarima; u upravnim stvarima: tijelima državne uprave i drugim državnim tijelima kao što su državna odvjetništva, te nedržavnim subjektima: pravnim osobama s javnim ovlastima i jedinicama lokalne samouprave.

Tijela javne vlasti ¹⁹			
Državna tijela		Nedržavni subjekti	
Sudovi	Tijela upravne vlasti (tijela državne uprave i druga državna tijela – državna odvjetništva... ²⁰)	Pravne osobe s javnim ovlastima	Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ²¹
	Javnopravna tijela		
Sudske stvari	Upravne stvari		

Shema 3: Pravne osobe kojima policija pruža pomoć – asistenciju

3. PRAVNE OSOBE S JAVNIM OVLASTIMA

U upravnom smislu, javnopravna tijela su tijela državne uprave²² i druga državna tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravne osobe koje imaju javne ovlasti, kada u okviru djelokruga utvrđenog na temelju zakona postupaju i rješavaju u upravnim stvarima.²³ S obzirom na to da su poslovi javnih ovlasti (u upravnom smislu) poslovi državne uprave povjereni pravnoj osobi onda je pravna osoba s javnim ovlastima ona **pravna osoba izvan sustava državnih tijela kojoj su povjereni određeni poslovi državne uprave**.

Iako u članku 7. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (općine, gradovi, županije) nisu izriječno navedene kao tijela na čiji zahtjev policija pruža pomoć – asistenciju, one na to imaju pravo! Naime, posebnim zakonom određeni poslovi državne uprave mogu se povjeriti tijelima jedinice lokalne i po-

---

Nadležno policijsko tijelo dužno je pružiti zatraženu pomoć pri očevidu, sukladno s propisima o postupanju policije. Primjer: Agencija za upravljanje državnom imovinom u postupku za raspolaganje nekretninom u vlasništvu RH zatražila asistenciju policije protiv bespravnog korisnika koji se protivi očevidu sudskog vještaka u svrhu utvrđivanja tržišne vrijednosti nekretnine.

¹⁹ Pojam tijela javne vlasti obuhvaća sva tijela zakonodavne, izvršne i sudske vlasti. Vidi: D. Đerđa, Z. Piču-ljan, Novo hrvatsko opće upravno postupovno pravo, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci (1991) v. 30, br. 1, (2009), str. 252.

²⁰ Za popis državnih tijela vidi čl. 3. Zakona o registru zaposlenih u javnom sektoru (NN 34/11.).

²¹ Općina, grad i županija su pravne osobe, vidi čl. 9. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

²² 20 ministarstava, 4 državna ureda i 7 državnih upravnih organizacija, uredi državne uprave u županijama. Vidi čl. 2. i čl. 3. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu Ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave (NN 150/11., 22/12., 39/13., 125/13., 148/13.).

²³ Za definiciju javnopravnih tijela u upravnom smislu vidi čl. 1. Zakona o općem upravnom postupku (NN 47/09.).

dručne (regionalne) samouprave ili drugim pravnim osobama koje na temelju zakona imaju javne ovlasti²⁴. Posebnim zakonima kojima se uređuju pojedine djelatnosti iz samoupravnog djelokruga općina, gradova i županija odredit će se poslovi čije su obavljanje općine, gradovi i županije dužni organizirati i poslovi koje mogu obavljati²⁵. Primjerice, komunalni redar iz Odjela komunalnog redarstva, Sektora za komunalno i prometno redarstvo, Gradskog ureda za prostorno uređenje, izgradnju grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet (Gradsko upravno tijelo Grada Zagreba)²⁶ u provedbi nadzora ima pravo i obvezu strankama rješenjem narediti uklanjanje ruševine zgrade i/ili uklanjanje građevine. Ako vlasnik, odnosno nositelj prava građenja nije uklonio ruševinu zgrade odnosno građevinu, komunalni redar donosi rješenje o izvršenju rješenja kojim se određuje vrijeme, mjesto i način izvršenja. Nakon što je rješenje o izvršenju postalo izvršno pristupa se uklanjanju – prisilnom izvršenju rješenja.

Iz toga je razvidno da su općine, gradovi i županije također pravne osobe²⁷ s javnim ovlastima, a kada po osnovi javnih ovlasti rješavaju u upravnim stvarima, također mogu biti ovlašteni tražitelji policijske pomoći – asistencije temeljem članka 7. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima ili posebnog zakona.²⁸ Nadalje, ovlast zahtijevati da policija pruži pomoć – asistenciju proizlazi i iz toga što su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u Zakonu o općem upravnom postupku izričito navedene kao obveznici primjene tog Zakona²⁹. Naime, kada su nedržavni subjekti obvezni postupati prema pravilima Zakona o općem pravnom postupku³⁰, onda se može smatrati da se radi o rješavanju u upravnim stvarima, a o tim stvarima mogu odlučivati samo na temelju javnih ovlasti³¹.

U Republici Hrvatskoj javne ovlasti za rješavanje o pravima i obvezama fizičkih i pravnih osoba u upravnim stvarima dobile su (posebnim zakonima i drugim propisima donesenim na temelju zakona), pravne osobe različitog pravnog položaja i ustrojstva: **a) javne ustanove, b) trgovačka društva, c) udruge, d) pravne osobe *sui generis*** koje su osnovane i ustrojene temeljem posebnih zakona, a pojavljuju se pod različitim nazivima, npr. fondovi, agencije, komore³².

Djelatnosti koje obavljaju te pravne osobe s javnim ovlastima, posebnim zakonima proglašene su zakonima kao djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku, te su uređeni

²⁴ Vidi čl. 2. Zakona o sustavu državne uprave (NN 150/11., 12/13.).

²⁵ Čl. 19., čl. 19.a i čl. 20. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01., 60/01., 129/05., 109/07., 125/08., 36/09., 36/09., 150/11., 144/12., 19/13.).

²⁶ U skladu sa čl. 51. Zakona o građevinskoj inspekciji (NN 153/13.).

²⁷ Čl. 9. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01., 60/01., 129/05., 109/07., 125/08., 36/09. i 150/11., 144/12., 19/13.): "Općina, grad i županija su pravne osobe".

²⁸ Čl. 46. Zakon o građevinskoj inspekciji: "Policija je obvezna, sukladno svojim ovlastima, pružiti pomoć ovlaštenom podnositelju zahtjeva – upravnom tijelu, ako se prilikom nadzora ili izvršenja rješenja pruži otpor ili se isti osnovano očekuje".

²⁹ Čl. 166. ZOUP-a: Ministarstva u svom djelokrugu nadziru rješavanje upravnih stvari te osiguravaju zakonitost, djelotvornost i svrhovitost provedbe upravnog postupka tijela državne uprave i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnih osoba s javnim ovlastima.

³⁰ Čl. 17. Zakona o sustavu državne uprave: "Tijela državne uprave, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravne osobe koje imaju javne ovlasti, neposredno primjenjujući zakone i druge propise, rješavaju u upravnim stvarima, vode propisane očevidnike, izdaju uvjerenja i druge potvrde te obavljaju druge uprave i stručne poslove".

³¹ <http://www.pravokutnik.net/sites/default/files/skripte/kontrolaustavnostiizakonitostiopcihakatapravnihoso.pdf> (Kontrola ustavnosti i zakonitosti općih akata pravnih osoba s javnim ovlastima.)

³² D. Đerđa, Z. Pičuljan, Novo hrvatsko opće upravno postupovno pravo, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci (1991) v. 30, br. 1, 245.-290. (2009) 245.

načini njihova obavljanja kao **javne službe**. Postoje dva pojma javne službe: a) formalni pojam javne službe polazi od nositelja javne službe – bitno je da javnu službu obavlja neka javnopravna osoba i b) materijalni pojam javne službe: težište stavlja na prirodu službe, tj. na sadržaj njezine djelatnosti. Bitno je da određena služba ima posebnu važnost za ostvarenje određenih interesa društvene zajednice, pa da joj se prizna karakter javne službe. Javna se ovlast podjeljuje **zakonom**, bilo svim javnim ustanovama koje obavljaju javnu službu, bilo samo individualno određenoj ustanovi i **odlukom** predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave koja mora biti donesena na temelju zakona.

Najveći broj javnih službi u materijalnom smislu ostvaruje se kroz organizacijski oblik **javne ustanove**. Osnivači javnih ustanova su gotovo uvijek javnopravna tijela. Mogu je osnovati: Republika Hrvatska te jedinica lokalne i područne samouprave (općina, grad, županija i Grad Zagreb). Fizičke i pravne osobe mogu osnovati javnu ustanovu samo ako je to zakonom izričito dopušteno. Primjeri pravnih osoba s javnim ovlastima – **javnih ustanova** iz tzv. društvenih djelatnosti: dječji vrtići, osnovne škole, srednje škole, visoka učilišta, kazališta, muzeji, restauratorski zavodi, arhivi, knjižnice, javne ustanove koje upravljaju zaštićenim područjima prirode, centar za socijalnu skrb, Hrvatska radiotelevizija, Hrvatska izvještajna novinska agencija³³. Javne ustanove iz infrastrukturnih djelatnosti: Hrvatske vode, HERA – Hrvatska energetska regulatorna agencija.

Primjeri pravnih osoba s javnim ovlastima – **trgovačkih društava iz infrastrukturnih djelatnosti** (energetske djelatnosti – struja, plin; željeznica, pošta, telekomunikacije, ceste, vodoprivreda): Hrvatska elektroprivreda d.d.; HEP Plin d.o.o., HŽ infrastruktura d.o.o., HŽ putnički prijevoz d.o.o., HŽ Cargo d.o.o., HŽ Vuča vlakova d.o.o., Hrvatski telekom d.d., Hrvatska pošta d.d., Hrvatske ceste d.o.o.; Hrvatske autoceste d.o.o. Primjeri pravnih osoba s javnim ovlastima – **trgovačkih društava iz komunalne djelatnosti**: trgovačka društva u sastavu Zagrebačkog holdinga d.o.o.: Gradska plinara d.o.o., Zagreb arena d.o.o., Zagreb plakat d.o.o., Gradsko stambeno komunalno gospodarstvo d.o.o., Vodoopskrba i odvodnja d.o.o.³⁴.

Primjeri pravnih osoba s javnim ovlastima – **udruga**: Hrvatski Crveni križ, Hrvatski autoklub, Hrvatski lovački savez, Hrvatski zrakoplovni savez, Hrvatski olimpijski odbor.

Primjeri pravnih osoba s javnim ovlastima – *sui generis* (svoje, posebne vrste): Agencija za zaštitu osobnih podataka (samostalno i neovisno tijelo), Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije (samostalna neprofitna pravna osoba s javnim ovlastima), Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (izvanproračunski fond), Hrvatska obrtnička komora (izvanstranačka, samostalna, stručno poslovna organizacija obrtnika).

Na internetskoj adresi: http://hidra.srce.hr/arhiva/18/5093/Malivodic2013_weba.pdf nalazi se publikacija "Republika Hrvatska – mali vodič", koju temeljem uredbe Vlade RH (NN 66/13.) izdaje Digitalno-informacijski ured, a između ostalog, sadrži adresar tijela javne vlasti – državnih tijela te jedinica lokalne samouprave i ustanova javnog sektora – pravnih osoba s javnim ovlastima.

---

³³ Prema čl. 3. st. 1. t. 3. Zakona o registru zaposlenih u javnom sektoru (NN 34/11.) javne službe su: javne ustanove kojima se sredstva za plaće osiguravaju u državnom proračunu i druge pravne osobe kojima se sredstva za plaće osiguravaju u državnom proračunu, javne ustanove kojima se sredstva za plaće osiguravaju iz sredstava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.

³⁴ S. Ivanda, *Ustrojstvo i djelovanje javnog sektora*, posebni dio, izdavač Pravni fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, 2007.

Odluka o popisu pravnih osoba od posebnog državnog interesa (NN 144/10., 16/14.) također sadrži popis dijela pravnih osoba s javnim ovlastima. Za slučaj da se određena pravna osoba ne nalazi na tom popisu ili nije upisana u navedeni adresar, provjeru ima li ta pravna osoba javne ovlasti može se obaviti uvidom u propise koji reguliraju ustrojstvo i djelovanje te pravne osobe.

4. POJAM, BITNA OBILJEŽJA I VRSTE JAVNIH OVLASTI PRAVNIH OSOBA

Podjeljivanje javnih ovlasti predstavlja **oblik prenošenja nadležnosti** s državnog tijela na pravne osobe **izvan sustava državnih tijela** – javne ustanove, trgovačka društva i druge pravne osobe. Pravne osobe s javnim ovlastima ne obavljaju javne ovlasti kao svoje izvorno pravo nego kao pravo koje im je povjerila država, odnosno nadležno državno tijelo. To je posljedica shvaćanja države da je, s jedne strane, svrsishodno da te poslove ne obavljaju državna tijela, a s druge strane, da je racionalno da te poslove obavljaju nedržavni subjekti na autoritativan način i u ime javne vlasti. Nedržavni subjekt može **u sklopu svoje djelatnosti**, na autoritativan način (kao što to rade državna tijela), obavljati određene **poslove od javnog interesa**. Upravo to **istupanje s autoritetom javne vlasti** čini osnovno obilježje tog pravnog instituta, jer bez autoritativnosti, obavljanje javnih ovlasti ne bi moglo imati pravne učinke u smislu obvezatnosti donesenih akata i poduzetih drugih pravnih radnji na temelju tih ovlasti. Nositelj javnih ovlasti prema drugom subjektu s kojim ostvaruje odnos istupa s jačom voljom, koja baš i karakterizira vršenje javne ovlasti, stavljaajući istodobno druge subjekte u odnosu **u podređeni položaj**. Javne ovlasti su zapravo neka vrsta produžene ruke države u obavljanju poslova od javnog interesa, pa su ti poslovi pod posebnim pravnim režimom i jačim patronatom i nadzorom države. Javne ovlasti mogu se odnositi na različite poslove od javnog interesa, ali uglavnom se svode na tri vrste pravnih poslova:

- **normiranje određenih pravnih odnosa** (primjerice, donošenje statuta, pravila o kućnom redu, programa fakulteta; pravila o korištenju imovine i uređaja u infrastrukturnim sustavima kao što su: željeznica, pošta, telekomunikacije, ceste, vodoprivreda; donošenje propisa kojima se definiraju pravila ponašanja korisnika komunalnih usluga...)
- **rješavanje u konkretnoj upravnoj stvari** o određenim pravima i obvezama (donošenje upravnih akata – rješenja). To je posebno prisutno u mirovinskom osiguranju, zdravstvenoj zaštiti, socijalnoj zaštiti, infrastrukturnim djelatnostima, pa i komunalnim³⁵
- obavljanje drugih javnih ovlasti – donošenje akata uprave kao što je **obavljanje upravnih radnji**³⁶(služe za utvrđivanje pravnorelevantnih činjenica bitnih za donošenje upravnog akta), primjerice: nalaz liječničkog povjerenstva o sposobnosti

³⁵ Čl. 2. ZSDU: "Upravnom stvari smatra se svaka stvar u kojoj javnopravno tijelo u upravnom postupku rješava o pravima, obvezama ili pravnim interesima fizičke ili pravne osobe ili drugih stranaka (u daljnjem tekstu: stranke) neposredno primjenjujući zakone, druge propise i opće akte kojima se uređuje odgovarajuće upravno područje".

Upravnom stvari smatra se i svaka stvar koja je zakonom određena kao upravna stvar.

³⁶ Upravne radnje su vrsta akata uprave koje same za sebe ne ostvaruju neposredan pravni učinak (po tome se razlikuju od upravnih akata- rješenja) odnosno nisu izvor prava i obveza za određene osobe.

osiguranika za rad, o stupnju invaliditeta, radi donošenja rješenja o invalidskoj mirovini; testiranje tehničke ispravnosti motornih vozila, plovnih objekata, protupožarnih aparata, kontrola vodomjera; kontrola vozničkih karata u gradskom prijevozu; **očevid, akti ovjeravanja**, primjerice ovjeravanje projektne dokumentacije o ispunjavanju propisanih standarda i normativa; izdavanje javnih isprava, primjerice svjedodžbi srednje škole, diploma, potvrda i svjedodžbi visokih učilišta; zasvjedočenje činjenica: vođenje javnih evidencija o određenim činjenicama-primjerice vođenje pedagoške dokumentacije i evidencije o učenicima u osnovnim i srednjim školama³⁷.

5. JAVNE OVLAŠTI PRAVNIH OSOBA U VEZI S KOJIMA MOŽE DOĆI DO PRUŽANJA POLICIJSKE POMOĆI – ASISTENCIJE

Prema ZPPO iz 2009. godine od navedenih triju vrsta javnih ovlasti moglo je doći do pružanja pomoći – asistencije povodom dviju vrsta javnih ovlasti: rješavanja u pojedinačnim stvarima o određenim pravima i obvezama te povodom obavljanja upravnih radnji. Prema nacrtu prijedloga ZPPO-a iz 2014. godine do pružanja pomoći – asistencije moglo bi doći samo u povodu jedne vrste javnih ovlasti – rješavanja u pojedinačnim stvarima o određenim pravima i obvezama što je vezano za provođenje **izvršnog akta**³⁸.

Međutim, to neće uvijek biti tako, s obzirom na to da su i dalje na snazi odredbe Prekršajnog zakona, Zakona o općem upravnom postupku, Pravilnika o načinu postupanja policijskih službenika, prema kojima je pružanje pomoći – asistencije i dalje vezano i za provođenje **službene radnje** ovlaštenog podnositelja zahtjeva te s obzirom na to da su i dalje na snazi Zakon o sustavu državne uprave i drugi zakoni (*lex specialis*) kojima se regulira provođenje inspeksijskog nadzora (primjerice: Zakon o zaštiti okoliša³⁹, Zakon o inspekcijama u gospodarstvu⁴⁰, Zakon o građevinskoj inspekciji⁴¹) prema kojima je pružanje asistencije vezano i za provođenje službenih radnji tijekom **inspeksijskog nadzora**, a ne samo za izvršne akte.

U praksi su nerijetko zabilježene situacije da su se pojedine inspeksijske službe obraćale policiji očekujući da će im policija, koristeći svoje ovlasti omogućiti da obave inspeksijski nadzor koji im, primjerice, odgovorna osoba u pravnoj osobi priječi. Međutim, u većini

---

³⁷ Javne ovlasti pravnih osoba mogu biti i obavljanje stručnog nadzora. Vidi i čl. 9. nacrtu prijedloga ZID-a Zakona o sustavu državne uprave: "Obavljanje inspeksijskih poslova može se posebnim zakonom povjeriti pravnoj osobi koja ima javne ovlasti, ako su poslovi provedbe zakona koji se odnose na pojedino specifično područje u cijelosti povjereni toj pravnoj osobi te se provedba inspeksijskog nadzora u tom području, s obzirom na potrebna specijalistička znanja, ne bi mogla učinkovito, bez dodatnih troškova, obavljati u tijelu državne uprave".

³⁸ Primjerice, prema čl. 48., čl. 89. i čl. 256. Ovršnog zakona (NN 112/12., 25/13.).

³⁹ Čl. 230. st. 3. Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13.): "Ako se inspektor prilikom nadzora pruži fizički otpor, odnosno ako se takav otpor osnovano očekuje, ovlaštena službena osoba nadležne policijske uprave dužna je na zahtjev inspektora pružiti mu pomoć".

⁴⁰ Čl. 26. st. 1. Zakona o inspekcijama u gospodarstvu (NN 14/14.): "Ako se inspektor prilikom nadzora pruži fizički otpor, odnosno ako se takav otpor osnovano očekuje, ovlaštena službena osoba nadležne policijske uprave dužna je na zahtjev inspektora pružiti mu pomoć".

⁴¹ Čl. 14. Zakona o građevinskoj inspekciji (NN 153/13.): "Policija je obvezna, sukladno svojim ovlastima, pružiti pomoć ovlaštenom podnositelju zahtjeva – građevinskom inspektor u slučaju ako se prilikom nadzora ili izvršenja rješenja pruži otpor ili se isti osnovano očekuje".

slučajeva sprječavanje inspekcijskog nadzora je propisano kao zaseban prekršaj⁴². Ispravno bi bilo da u tim slučajevima, umjesto asistencije, službenici inspekcijskih službi podnose optužne prijedloge i poduzimaju sve druge raspoložive radnje za koje su ovlašteni⁴³ (koje mogu samostalno obavljati)⁴⁴.

Tamo gdje je posebnim zakonom (*lex specialis*) i propisano takvo samostalno postupanje nadležne inspekcije, a nije propisana obveza policije da pruži pomoć – asistenciju nadležnoj inspekciji u inspekcijskom nadzoru, policija može pružiti samo intervenciju u slučaju ometanja inspekcijskog nadzora pružanjem fizičkog otpora⁴⁵.

6. JAVNE OVLAŠTI PRAVNIH OSOBA U VEZI S KOJIMA POLICIJA NEMA OBVEZU PRUŽANJA POMOĆI – ASISTENCIJE

6.1. Samo je po sebi razumljivo da policija nema obvezu pružanja pomoći – asistencije povodom donošenja akata uprave kao što su akti ovjeravanja, izdavanja javnih isprava, vođenje javnih evidencija. Ti se poslovi ne obavljaju u tuđem poslovnom prostoru, na tuđem zemljištu ili u tuđem stanu, pa nema ni osobe koju bi iz tih prostora trebalo po potrebi i silom deložirati ili premjestiti ili u čiji bi prostor nasilno trebalo ući, kako bi se osiguralo izvršenje službene radnje.

6.2. Policija nema obvezu pružanja pomoći prema proceduri za asistencije onim državnim tijelima, čiji službenici imaju ovlast uporabe sredstava prisile (primjerice pravosudna policija, vojna policija, carina...) s obzirom na to da sredstva prisile i sami mogu po potrebi uporabiti radi provođenja službene radnje državnog tijela kojem pripadaju.

⁴² Vidi čl. 40 Zakona o sanitarnoj inspekciji (NN 113/08., 88/10.): novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba ako inspektor ne omogući obavljanje nadzora prema odredbama Zakona o sanitarnoj inspekciji ili mu na bilo koji drugi način onemogući pregled ili ne osigura uvjete za neometan rad ili mu ne dostavi ili ne pripremi podatke, obavijesti i materijale u određenom roku ili mu dostavi ili pripremi netočne i nepotpune podatke, obavijesti i materijale (članak 20., članak 21. i članak 23.). Ovdje se radi o prekršajnom postupku.

⁴³ Iz obrazloženja prijedloga ZID-a ZPPO-a, sa sjednice Vlade od 6. 2. 2014., vidi: http://www.vlada.hr/hr/naslovnica/sjednice_i_odluke_vlade_rh

⁴⁴ Čl. 15. Zakona o građevinskoj inspekciji: "Ako javnopravno tijelo, odnosno stranka građevinskom inspektor ne omogući provedbu inspekcijskog nadzora ili mu ne osigura uvjete za neometan rad u smislu članaka 10. i 13. ovoga Zakona, a ne radi se o pružanju fizičkog otpora, na omogućavanje provedbe nadzora, odnosno osiguravanja uvjeta za neometan rad će se prisiliti rješenjem koje se izvršava novčanim kaznama u iznosu od 2000,00 kn do izvršenja rješenja". Ovdje se radi o upravnom postupku.

⁴⁵ Primjer: čl. 33. st. 1. Zakona o inspekciji cestovnog prometa i cesta (NN 22/14.): "Ako inspektor utvrdi postojanje osnovane sumnje da je povredom propisa počinjen prekršaj ili kazneno djelo, uz rješenje za čije je donošenje ovlašten, odnosno uz zapisnik ako ne postoji ovlaštenje za donošenje rješenja, dužan je bez odgode, a najkasnije u roku od 15 dana od dana završetka nadzora s utvrđenim činjenicama odlučnim za poduzimanje mjera, izdati prekršajni nalog, obavezni prekršajni nalog ili podnijeti optužni prijedlog za pokretanje prekršajnog postupka, odnosno prijavu za pokretanje postupka zbog kaznenog djela".

Čl. 35. Zakona o inspekciji cestovnog prometa i cesta (NN 22/14.): "

(1) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba:

1. ako ne dozvoli inspektor da izvrši pregled sukladno odredbama članka 13. ZICPC
2. ako ne omogući utvrđivanje identiteta ili ne da na uvid zatražene isprave i podatke, kao i onemogući radnju uzimanja izjava od predstavnika nadziranih prekršitelja i svjedoka (članak 17. stavci 2. i 3.)
3. ako onemogući inspektora u poduzimanju mjera oduzimanja dokumentacije i predmeta iz članka 23. st. 1."

6.3. Pravne osobe s javnim ovlastima iz infrastrukturnih djelatnosti (primjerice, opskrba strujom, plinom, toplinskom energijom...) i komunalnih djelatnosti (primjerice vođoposkrba...) koje kao davatelji usluga sklapaju ugovore s građanima – korisnicima usluge (primjerice, ugovor o opskrbi električnom energijom i korištenju mreže; ugovor o opskrbi pitkom vodom i odvodnji; ugovor o opskrbi plinom krajnjeg kupca...) nisu propisima ovlaštene tražiti od policije pomoć – asistenciju za slučaj da korisnik usluge krši ugovor na način da fizički onemogućava djelatnicima tih pravnih osoba s javnim ovlastima ulazak u svoj dom (stan, kuću, poslovni prostor) ili ograđeno dvorište, koje pripada tom domu ili poslovnom prostoru, radi pristupa mjernim uređajima (brojilo za "struju" ili plin, vodomjer...) ⁴⁶.

6.3.1. Iako Zakon o tržištu električne energije daje ovlast HEP-u d.d. da obustavi isporuku električne energije pojedinom potrošaču ⁴⁷ propisima koji reguliraju tu problematiku nije predviđena mogućnost da HEP d.d. samostalno i prisilno provodi isključenje pojedinog potrošača iz elektroenergetske mreže u slučaju kada fizičke osobe ili odgovorne osobe u pravnoj osobi službenicima HEP-a d.d. ne dopuštaju pristup mjernim uređajima **smještenima u njihovom domu ili poslovnom prostoru** (stanu, kući i/ili pripadajućem ograđenom dvorištu).

Zbog obustave isporuke električne energije (iskapčanja potrošača iz mreže) ni policija ne može ući u tuđi dom ili poslovni prostor bez dopuštenja njegovog držatelja, jer nisu ispunjeni uvjeti propisani Zakonom o kaznenom postupku ⁴⁸ i Zakonom o policijskim poslovima i ovlastima ⁴⁹ pod kojima policija može bez privole držatelja ući u tuđi dom, odnosno u tom slučaju je nepovredivost doma zagantirana Ustavom te isti uživa i kaznenopravnu zaštitu ⁵⁰.

---

⁴⁶ Čl. 61. st. 14. Zakona o tržištu električne energije: "Krajnji kupac je dužan omogućiti ovlaštenim osobama nadležnih elektroenergetskih subjekata pristup mjernim uređajima i instalacijama, kao i mjestu priključka radi:

1. očitavanja, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, zamjene i održavanja uređaja i izmještanja mjernih mjesta izvan objekta ili na granicu vlasništva ili
2. obustave isporuke električne energije u slučajevima kada neovlašteno koristi električnu energiju ili ne plati račun za isporučenu električnu energiju u skladu s utvrđenim rokovima i uvjetima."

⁴⁷ Čl. 64. st. 3. Zakona o tržištu električne energije: "Ako krajnji kupac ne podmiri svoje obaveze u ostavljenom roku, svaki opskrbljivač može zahtijevati u pisanom obliku od operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava na koji je objekt krajnjeg kupca priključen obustavu isporuke električne energije".

⁴⁸ Čl. 246. Zakona o kaznenom postupku (NN 152/08. 76/09., 80/11., 121/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13.): "(1) Pretragu može odmah, a najkasnije osam sati nakon što je kazneno djelo otkriveno, provesti bez naloga državni odvjetnik, istražitelj ili policija kad provodi očevid mjesta počinjenja kaznenog djela za koje se progona po službenoj dužnosti, ako je to prijeko potrebno radi otklanjanja opasnosti po život i zdravlje ljudi ili imovinu većeg opsega ili radi osiguranja tragova i dokaza koji su u neposrednoj vezi s kaznenim djelom zbog kojeg se obavlja očevid, osim ako se radi o pretrazi doma ili prostora iz članka 256. ovog Zakona. (2) Policija može provesti pretragu doma ili drugih prostora bez naloga:

1) kad je prema posebnom zakonu ovlaštena ući u tuđi dom ili drugi prostor, a postoje uvjeti iz članka 240. stavka 2. ovog Zakona,

2) ako je to prijeko potrebno radi izvršenja naloga o uhićenju ili radi uhićenja počinitelja kaznenog djela (članak 107. točka 2.) za koje je propisana kazna zatvora najmanje tri godine."

⁴⁹ Čl. 74. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima (NN 76/09.): "(1) Policijski službenik može bez pisanog naloga ući i obaviti pregled tuđeg doma i s njim povezanih prostora ako: 1. to držatelj stana ili stanar traži, 2. je to prijeko potrebno zbog poziva u pomoć, 3. je to prijeko potrebno radi otklanjanja ozbiljne opasnosti po život i zdravlje ljudi ili imovinu većeg opsega, 4. radi izvršenja naloga o dovođenju".

⁵⁰ Čl. 141. Kaznenog zakona (NN 125/11., 144/12.): "(1) Tko neovlašteno prođe u tuđi dom ili poslovnom prostoru ili zatvoreni ili ograđeni prostor koji pripada tom domu ili poslovni prostor ili se na zahtjev ovlaštene osobe otuda ne udalji, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. (2) Ako kazneno djelo iz stavka 1. ovoga

U ovim slučajevima djelatnike HEP-a d.d. treba uputiti da narušene ugovorne odnose s potrošačem riješe putem nadležnog suda, odnosno da zbog iskapčanja potrošača iz elektroenergetske mreže zatraže izvršenje privremene mjere od suda⁵¹. HEP d.d. nema pravo tražiti od policije asistenciju radi prisilne obustave isporuke električne energije potrošaču: zbog toga što propisi (ni oni koji se odnose na postupanje policije ni propisi o električnoj energiji) to ne predviđaju; zbog sudskog mehanizma zaštite prava stranaka u ugovoru i zbog nepovredivosti doma. Ako HEP d.d. ipak zatraži policijsku asistenciju, zahtjev treba odbiti, s obrazloženjem da nije utemeljen na zakonu.

6.3.1.a) Kao što je ranije navedeno Zakon o tržištu električne energije i Opći uvjeti poslovanja⁵² dopuštaju službenicima HEP-a d.d. da samostalno i prisilno (uz eventualnu pomoć zaštitara) obustavljaju isporuku električne energije potrošaču kada se brojilo i osigurači nalaze u neograđenom dvorištu kuće ili na vanjskom dijelu ograde ili na vanjskom zidu kuće oko koje nema ograde ili u zajedničkoj prostoriji stambene zgrade (tada odobrenje za ulazak može dati bilo koji vlasnik stana) ili ako se električni stup potrošača nalazi na javnoj površini (na stup je priključen jedan potrošač, a ako je priključeno više potrošača – ni jedan ne plaća račune za isporučenu električnu energiju) odnosno kada nije potrebno ulaziti u njegov dom ili poslovni prostor (ili pripadajuće ograđeno dvorište) da bi se korisniku tog doma ili poslovnog prostora isključila struja. Propisima o električnoj energiji u tim slučajevima nije predviđena mogućnost traženja asistencije od policije. Iz istog razloga HEP d.d. angažira zaštitare (umjesto traženja policijske asistencije). Ako HEP ipak zatraži od policije asistenciju, zahtjev treba odbiti, s obrazloženjem da nije utemeljen na zakonu. Umjesto asistencije, policija može pružiti intervenciju, ali tada nema obvezu osiguranja izvršenja radnje – isključenje potrošača iz elektroenergetske mreže, nego samo uspostavlja javni red i mir, pruža zaštitu života, tijela i imovine ugroženih osoba. U spomenutim slučajevima pod 6.3.1.a) HEP d.d. može birati: samostalno i prisilno obustaviti isporuku električne energije uz eventualno angažiranje zaštitara ili zatražiti od suda određivanje privremene mjere – da kupac omogući neometan pristup djelatnicima HEP-a d.d. na nekretninu i da ih ne ometa prilikom isključenja mjernog uređaja. Na zahtjev suda, temeljem izvršne sudske odluke, policija je dužna pružiti asistenciju sudskom izvršitelju radi iskapčanja potrošača iz mreže.

članka počini službena osoba u obavljanju službe ili javne ovlasti, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
(3) Kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka progoni se po prijedlogu".

⁵¹ Zakon o parničnom postupku (NN 53/91., 91/92., 58/93., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 02/07., 84/08., 123/08., 57/11., 148/11., 25/13.). Postupak u parnicama zbog smetanja posjeda, čl. 442.: "U tijeku postupka sud može po službenoj dužnosti i bez saslušanja protivne stranke odrediti privremene mjere koje se primjenjuju u ovršnom postupku radi otklanjanja hitne opasnosti protupravnog oštećenja ili sprečavanja nasilja ili otklanjanja nenadoknadive štete."

Ovršni zakon (NN 112/12., 25/13.). Privremene mjere radi osiguranja nenovčane tražbine. Pretpostavke za određivanje privremene mjere. Čl. 346: " 1) Radi osiguranja nenovčane tražbine može se odrediti privremena mjera ako predlagatelj osiguranja učini vjerojatnim postojanje svoje tražbine, zatim:

1. ako učini vjerojatnom i opasnost da bi bez takve mjere protivnik osiguranja spriječio ili znatno otežao ostvarenje tražbine, osobito time što bi promijenio postojeće stanje stvari, ili
2. ako učini vjerojatnim da je mjera potrebna da bi se spriječilo nasilje ili nastanak nenadoknadive štete koja prijeti."

Čl 352. st. 3. Ovršnog zakona: "Tijek roka za žalbu niti žalba ne odgađaju provedbu privremene mjere".

⁵² Vidi t. 13. Općih uvjeta opskrbe električnom energijom HEP – opskrbe d.o.o. : Obustava isporuke električne energije. Zaključenjem ugovora o opskrbi električnom energijom i korištenju mreže, opći uvjeti poslovanja postaju dio ugovora: kupac pristaje da mu se u slučaju neplaćanja dospjelih obveza (ni po opomeni) – isključi "struja".

U ovim slučajevima HEP d.d. nema pravo tražiti od policije asistenciju zbog prisilne obustave isporuke električne energije potrošaču: zbog toga što propisi (ni oni koji se odnose na postupanje policije ni propisi o električnoj energiji) to ne predviđaju; zbog sudskog mehanizma zaštite prava stranaka u ugovoru te zbog toga što HEP d.d. i samostalno može prisilno (uz eventualnu pomoć zaštitara) provesti iskapčanje potrošača iz mreže u određenim slučajevima.

6.3.2. Ugovor o isporuci vodnih usluga zaključuje se na temelju podnesenog zahtjeva korisnika, a zaključenjem korisnik prihvaća u cijelosti odredbe općih i tehničkih uvjeta isporuke vodnih usluga. Smatra se da je ugovor zaključen i kada korisnik usluge nije zatražio zaključenje ugovora o isporuci vodnih usluga. Građevine se projektiraju i grade tako da svaki posebni dio zgrade koji predstavlja samostalnu uporabnu cjelinu u kojoj se koristi voda (stan, poslovni prostor) ima ugrađen vodomjer⁵³. Isporučitelj vodne usluge može iz opravdanih razloga, u skladu s općim i tehničkim uvjetima isporuke vodnih usluga obustaviti korisnicima isporuku vodnih usluga⁵⁴. Jedan od takvih opravdanih razloga za obustavu isporuke vodne usluge može biti i slučaj neplaćanja računa za isporučenu vodu niti nakon pisane obavijesti isporučitelja, kojom obavještava korisnika najmanje 8 dana prije namjeravane obustave⁵⁵. Isporučitelj usluge je ovlašten privremeno obustaviti isporuku vodne usluge tako da se demontira vodomjer i blindira priključak⁵⁶. U slučaju kada je isporučitelj ovlašten obustaviti isporuku usluge, korisnik je dužan omogućiti mu pristup vodomjeru, demontažu vodomjera i prekid toka vode. Isporučitelj usluge može zatražiti **sudsku zaštitu i/ili zaštitu zaštitarske tvrtke** radi osiguranja nesmetanih izvođenja radova prekida isporuke vode demontažom vodomjera. U tom slučaju kao i ako je demontažu vodomjera nemoguće izvesti iz tehničkih razloga, isporučitelj ima pravo prekid isporuke obaviti **na glavnom vodu**, a sve troškove prekida isporuke i ponovnog priključenja snosi korisnik⁵⁷. Ako se račun trgovca koji pruža javnu uslugu osporava u sudskom ili izvansudskom postupku, a potrošač uredno podmiruje sve sljedeće nesporne račune, trgovac koji pruža javnu uslugu **ne smije potrošaču obustaviti pružanje usluge do okončanja navedenoga sudskog ili izvansudskog postupka**, osim u slučaju da je potrošač raskinuo ugovor s trgovcem koji pruža javnu uslugu⁵⁸.

Iz Zakona o komunalnom gospodarstvu⁵⁹, Zakona o vodama, Zakona o zaštiti potrošača i iz Općih i tehničkih uvjeta isporuke vodnih usluga razvidno je da isporučitelj vodne usluge – pravna osoba s javnim ovlastima:

- ima ovlast samostalno i prisilno (uz eventualno angažiranje zaštitara) obustaviti isporuku vodne usluge demontažom vodomjera. To su situacije u kojima su okno i vodomjer smješteni u neograđenom dvorištu ili na javnoj površini ili se prekid isporuke može obaviti na glavnom vodu

---

⁵³ Čl. 2. i čl. 16. Općih i tehničkih uvjeta Komunalca d.o.o. Bjelovar od 22. 12. 2011.

⁵⁴ Čl. 216. Zakona o vodama (NN 153/09., 63/11., 130/11., 56/13., 14/14.).

⁵⁵ Čl. 102. Općih i tehničkih uvjeta "Zagrebačkog holdinga d.o.o., Podružnica Vodoopskrba i odvodnja", od 19. srpnja 2013. godine.

⁵⁶ Čl. 34. Općih i tehničkih uvjeta isporuke vodnih usluga – javne vodoopskrbe Komunalca d.o.o. Delnice od 4. 7. 2012.

⁵⁷ Čl. 40. Općih i tehničkih uvjeta Vodovoda d.o.o. Zadar od 18. svibnja 2012.

⁵⁸ Vidi čl. 27. st. 1. Zakona o zaštiti potrošača (NN 41/14.) i čl. 36. Općih i tehničkih uvjeta isporuke vodnih usluga – javne vodoopskrbe Komunalca d.o.o. Delnice od 4. 7. 2012.

⁵⁹ Vidi NN 36/95., 70/97., 128/99., 57/00., 129/00., 59/01., 26/03., 82/04., 110/04., 178/04., 38/09., 79/09., 153/09., 49/11., 84/11., 90/11., 144/12., 94/13., 153/13. – pročišćeni tekst Zakona.

- tim propisima nije predviđena ovlast pravnih osoba s javnim ovlastima (komunalnih tvrtki) od policije tražiti pomoć – asistenciju radi osiguranja nesmetanih izvođenja radova prekida isporuke vode demontažom vodomjera
- komunalna tvrtka može zatražiti i sudsku zaštitu prava iz ugovora između korisnika (vlasnika građevine) i komunalne tvrtke (određivanje privremene mjere). To mogu biti i situacije kada se vodomjer nalazi u oknu u ograđenom dvorištu koje pripada poslovnom prostoru ili tuđem domu koji je zaštićen nepovredivošću doma.

Ako komunalna tvrtka u slučajevima pod 6.3.2. ipak zatraži policijsku asistenciju, zahtjev treba odbiti, s obrazloženjem da nije utemeljen na zakonu. No, kada komunalna tvrtka zatraži sudsku zaštitu, policija je dužna na zahtjev suda povodom izvršnog sudskog akta pružiti pomoć – asistenciju sudskom ovršitelju radi demontaže vodomjera. Od toga treba razlučiti slučaj kada djelatnici komunalne tvrtke na javnom prostoru telefonom ili neposredno zatraže intervenciju zbog narušavanja javnog reda i mira, prijetnji ili drugih kaznenih djela. Policijski službenici tada izlaze na intervenciju, a protiv osoba koje su svojim ponašanjem ostvarile obilježja kaznenog djela ili prekršaja poduzimaju zakonom predviđene mjere i radnje. Na zahtjev djelatnika komunalne tvrtke policija je dužna provjeriti identitet osobe protiv koje je zatražena intervencija, ako je vjerojatno da je ta osoba povrijedila pravo djelatnika komunalne tvrtke⁶⁰.

6.4. Kada određeni propis ovlašćuje pravnu osobu s javnim ovlastima da traži pomoć policije zadatak nadležnoga policijskog službenika jest da razluči daje li propis pravo na traženje pomoći – asistenciju ili pravo na traženje pomoći – intervenciju ili propis predviđa dužnost policije da obavi policijski posao. Između ostalog, to je važno zbog toga što su različite procedure postupanja za asistencije i intervencije. Ako policijski službenik primijeni pogrešnu proceduru može doći do nezakonitog ili nepravilnog postupanja policije.

6.4.1. Ovlaštene službene osobe ministarstva nadležnoga za unutarnje poslove na zahtjev radnika upravitelja infrastrukture ili željezničkog prijevoznika, u skladu s važećim propisima pružit će potrebnu pomoć u održavanju unutarnjega reda⁶¹. Željeznički radnici ili radnici zaštitarske agencije u svrhu provedbe unutarnjeg reda u željezničkom prometu, mogu zahtijevati od djelatnika policije pomoć potrebnu za sprječavanje narušavanja unutarnjeg reda u željezničkom prometu i za njegovo uspostavljanje, te za pridržavanje propisa o sigurnosti⁶².

Željeznički radnici ne mogu znati unaprijed hoće li i kada neki putnik remetiti unutarnji red u vlaku, stoga zahtjev za pružanje pomoći mogu uputiti jedino usmeno (telefonom) u tijeku odvijanja remećenja unutarnjeg reda (u hitnoj situaciji). Međutim, iz PNPPS⁶³ proizlazi da pravne osobe s javnim ovlastima u hitnim situacijama nisu ovlaštene usmeno zatražiti pružanje pomoći – asistenciju, s obvezom naknadne dostave u pisanom obliku, pa u ovom slučaju policija može pružiti samo intervenciju. Policija ne pruža asistenciju ni kod unaprijed planirane akcije u svrhu provedbe unutarnjeg reda u željezničkom prometu, kada željeznički prijevoznik planski angažira radnike zaštitarske agencije, u skladu s člankom 22. Pravilnika

---

⁶⁰ Čl. 30. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima.

⁶¹ Čl. 120. st. 6. Zakona o sigurnosti i inoperabilnosti željezničkog sustava (NN 82/13.).

⁶² Čl. 22. st. 2. t.d) Pravilnika o unutarnjem redu u željezničkom prometu (NN 124/10.).

⁶³ Čl. 6. st. 2. Pravilnika o načinu postupanja policijskih službenika.

o unutarnjem redu u željezničkom prometu. Ako bi on (primjerice HŽ infrastruktura d.o.o., HŽ putnički prijevoz d.o.o.) u pisanom zahtjevu unaprijed zatražio od policije pomoć radi osiguranja provedbe unutarnjeg reda u željezničkom prometu (s angažiranjem zaštitara ili bez angažiranja zaštitara), zahtjev treba odbiti iz tri razloga: jer se ne zna hoće li uopće netko pružati otpor i tko bi bila ta osoba; jer navedenim propisima nije predviđeno traženje policijske pomoći – asistencije, nego intervencije (traženje asistencije nije utemeljeno na zakonu) te jer željeznički prijevoznik ima ovlast samostalno i prisilno – uz eventualno angažiranje zaštitara, održavati unutarnji red u željezničkom prometu.

6.4.2. Prema članku 205. Ovršnog zakona (NN 139/10., 150/11., 154/11., 12/12., 70/12. i 80/12.) policija je imala ovlast i dužnost da u obavljanju policijskih poslova zadrži vozilo na zahtjev ovršnog tijela koje provodi ovrhu, ako se vozilo koje je predmet ovrhe ne može pronaći kod ovršenika. To je uključivalo privremeno oduzimanje vozila i njegovu primopredaju ovršnom tijelu. Dana 15. listopada 2012. stupanjem na snagu Ovršnog zakona (NN 112/12. i 25/13.) prestao je važiti i članak 205. ranijeg Ovršnog zakona⁶⁴. Iz tog razloga nesporno je da policija više nema dužnost zadržavanja vozila na zahtjev suda u ovršnom postupku u predmetima pokrenutim po važećem ovršnom zakonu (od 15. listopada 2012. i dalje).

Međutim, činjenica je da sudovi i dalje traže od policije zadržavanje vozila, pozivajući se na članak 205. Ovršnog zakona iz 2010. godine u predmetima započetim nakon stupanja na snagu tog Ovršnog zakona, a prije 15. 10. 2012., to jest prije stupanja na snagu važećeg Ovršnog zakona (NN 112/12. i 25/13.). U prilog njihovom traženju ide članak 369. važećega Ovršnog zakona, po kojem se ovršni postupci koji su započeli prema ranijem ovršnom zakonu, po njemu trebaju i dovršiti.

Traženje suda da policija zadrži motorno vozilo nad kojim se provodi ovrha nije zahtjev za pružanje pomoći – asistencije niti zahtjev za pružanje pomoći – intervencije, nego se radi o zahtjevu suda da policija obavi policijski posao i ovlast koja je propisana Ovršnim zakonom iz 2010. godine.

S obzirom na to da policija nema ovlast provedbe sudskih rješenja o ovrsi zbog pronalazanja vozila može primijeniti ovlast "traganja za predmetima"⁶⁵, koja se provodi raspisivanjem objave na temelju odluke suda, radi oduzimanja predmeta⁶⁶. Kako Ovršnim zakonom iz 2010. godine zbog primjene članka 205. nisu propisani uvjeti ni način oduzimanja vozila od strane policije, umjesto toga mogle bi se primijeniti odredbe o privremenom oduzimanju predmeta iz Zakona o policijskim poslovima i ovlastima⁶⁷.

Slijedom navedenoga policija u praksi od suda traži:

- kontakt podatke sudskog ovršitelja kojeg je potrebno obavijestiti u slučaju pronalaska i
- tko snosi troškove prijevoza i ležarine. Naime, policija nema tehničkih mogućnosti prijevoza vozila, a ne raspolaže ni adekvatnim prostorima za čuvanje vozila, posebice ako se radi o radnim strojevima, priključnim i teretnim vozilima, pa bi trebalo angažirati druge nadležne službe, primjerice HAK. S obzirom na to da su-

---

⁶⁴ Vidi čl. 370. Ovršnog zakona (NN 112/12., 25/13.).

⁶⁵ Čl. 48.-50. ZPPO.

⁶⁶ Čl. 50. st. 1. t. 4. ZPPO-a.

⁶⁷ Čl. 58.-68. ZPPO-a.

dovi, sudeći prema praksi PU zagrebačke, ne dostavljaju tražene obavijesti, može se reći da odredba članka 205. Ovršnog zakona iz 2010. godine nije zaživjela u praksi.

Prema važećem Ovršnom zakonu, na zahtjev suda policija će pružiti potrebnu pomoć sudskom izvršitelju u provedbi radnji – oduzimanju motornog vozila na bilo kojem mjestu na kojem se ono zatekne.⁶⁸ Ovdje se radi o traženju asistencije. Naime, ovrhovoditelj predlaže oduzimanje vozila i naznačuje mjesto gdje se vozilo nalazi, sudski izvršitelj oduzima i otprema vozilo⁶⁹, a policija na pisani zahtjev suda može pružiti asistenciju sudskom izvršitelju prilikom oduzimanja vozila.

7. ODNOS PRAVA NA JAVNO OKUPLJANJE I DUŽNOSTI POLICIJE DA PRUŽI POMOĆ – ASISTENCIJU NA MJESTU NA KOJEM SE U ISTO VRIJEME ODRŽAVA JAVNO OKUPLJANJE

Članak 16. Ustava Republike Hrvatske glasi: "Slobode i prava mogu se ograničiti zakonom da bi se zaštitila sloboda i prava drugih ljudi te pravni poredak, javni moral i zdravlje. Svako ograničenje slobode ili prava mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju."

Iz Zakona o policijskim poslovima i ovlastima, Zakona o javnom okupljanju, Zakona o sprječavanju nereda na sportskim natjecanjima, u kojima je involviran članak 16. Ustava RH, proizlazi da i pravo na javno okupljanje može biti ograničeno zbog pružanja policijske pomoći – asistencije, da bi se njome zaštitila sloboda i prava drugih ljudi te pravni poredak, javni moral i zdravlje. Također proizlazi da se ograničenje prava na javno okupljanje može provoditi u mjeri nužnoj za efikasno provođenje policijske pomoći – asistencije. Konkretno, to primjerice znači da policija može blokirati određeni dio prostora na kojem se održava mirno okupljanje i javni prosvjed, za potrebe pružanja policijske pomoći – asistencije i bez rješenja ministra unutarnjih poslova o zabrani mirnog okupljanja i javnog prosvjeda.

Nadalje, zbog što manjeg ograničenja prava na javno okupljanje policija može pružiti pomoć – asistenciju u ranojutarnjim satima, kada pored mjesta pružanja pomoći – asistencije ima najmanje prosvjednika ili ih uopće nema, primjerice s početkom u 4 sata ujutro.

Primjer iz sudske prakse: ako nadležni sud donese zaključak o ovrši protiv kojeg nije dopušten pravni lijek pa se on ne dostavi ovršeniku, on neće znati datum ovrhe, čime se također može izbjeći javno okupljanje građana, primjerice iz udruge "Živi zid" ili smanjiti broj okupljenih prosvjednika.

Na navedene načine može se smanjiti broj prekršaja, broj uporaba sredstava prisile, broj privođenja i uhićenja odnosno ukupni broj poduzimanja preventivno-represivnih policijskih ovlasti i radnji prilikom pružanja policijske pomoći – asistencije, čime se ujedno i minimalizira ograničenje prava na javno okupljanje: onoliko ograničenja koliko je nužno da policijska asistencija bude efikasna.

---

⁶⁸ Čl. 162. st. 2. i st. 3. važećeg Ovršnog zakona (NN 112/12., 25/13.).

⁶⁹ <http://www.tszg.hr/cro/TSZG/Djelokrug-Suda/Ovrha/Strucni-clanci/Ovrha-na-pokretnini-motornom-vozilu-uz-sudjelovanje-javnih-komisionara/Ovrsne-radnje-radi-provedbe-ovrhe-na-pokretnini-i-motornom-vozilu-uz-sudjelovanje-javnih-komisionara>

O nekim spornim pitanjima povezanim s policijskim asistencijama zauzeo je stav i Ustavni sud Republike Hrvatske kao najviše sudbeno tijelo. Naime, odlukom Ustavnog suda broj U-III/3846/2012 od 10. rujna 2013.⁷⁰, vika i galama ili na drugi način stvaranje uobičajene buke na javnom okupljanju nije prekršaj prema članku 13. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, nego se takvo ponašanje demonstranata treba podvesti pod pravo na slobodu mirnog okupljanja, jer miran prosvjed ne znači da prosvjednici moraju prosvjedovati u tišini. Prema toj odluci javno okupljanje je mirno i ako je došlo do ometanja javnog reda i mira stvaranjem buke uobičajene na javnim okupljanjima (vikom, galamom, zviždanjem, bubnjanjem, lupanjem rukom po ogradi...), ako demonstranti nisu aktivno sudjelovali u činjenu nasilja. Mirno okupljanje ne znači da uopće ne smije doći ni do kakvog uznemiravanja okoline, međutim ono ne smije biti pretjerano.

Dakle, policija prilikom pružanja pomoći – asistencije neće postupati prema okolnim prosvjednicima **na mjestu koje nije zabranjeno za prosvjedovanje**:

- koji na razne načine stvaraju buku uobičajenu za javno okupljanje
- ili koji na drugi način uznemiravaju okolinu (ali ne pretjerano, primjer: zauzmu sjedeći položaj na određenom prostoru), jer bi im time neosnovano ograničila pravo na javno okupljanje, s obzirom na to da ne čine prekršaj, iako narušavaju javni red i mir (**ako nema uvjeta za prekid javnog okupljanja**⁷¹).

Samo je po sebi razumljivo da nije dopušteno prosvjedovati na prostoru koji je policija ogradila ili označila trakom, zbog provođenja policijske pomoći – asistencije. U obrazloženju jedne od presuda Prekršajnog suda u Zagrebu piše da policijska traka ima značenje zapovijedi kojom je zabranjen ulazak u prostor označen tom trakom.

8. PISANI ZAHTJEV TIJELA JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE ZA PRUŽANJE POLICIJSKE POMOĆI – ASISTENCIJE PRILIKOM IZVRŠENJA USMENOG RJEŠENJA

Nije sporno da su upravna tijela jedinice lokalne samouprave – pravne osobe s javnim ovlaštima te su kao takva ovlaštteni tražitelji policijske pomoći – asistencije. No, može biti dvojbeno pružiti li odmah policijsku pomoć – asistenciju na temelju pisanog zahtjeva tijela jedinice lokalne samouprave zbog izvršenja usmenog rješenja, koje je donijeto na temelju članka 97. stavka 2. u vezi s člankom 149. Zakona o općem upravnom postupku⁷².

Naime, iznimno rješenje se može donijeti i u usmenom obliku kad je potrebno poduzeti hitne mjere kako bi se osigurao javni red i sigurnost radi otklanjanja neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi ili imovinu veće vrijednosti⁷³.

Policija nije ovlaštena ocjenjivati zakonitost postupanja upravnog tijela jedinice lokalne samouprave, pa tako nije nadležna ocjenjivati ni jesu li bili ispunjeni navedeni uvjeti iz članka 97. stavka 2. ZUP za donošenje usmenog rješenja.

---

⁷⁰ Vidi NN 120/13.

⁷¹ Vidi čl. 22. Zakona o javnom okupljanju (NN 128/99., 90/05., 139/05., 150/05., 82/11., 78/12.).

⁷² Čl. 149. ZUP o hitnom izvršenju: "Ako je doneseno usmeno rješenje, javnopravno tijelo može narediti da se provede izvršenje bez donošenja rješenja o izvršenju".

⁷³ Čl. 97. st. 2. ZUP.

Međutim, ako policija smatra da je upitna hitnost poduzimanja mjera kako bi se osigurao javni red i sigurnost ili ima saznanja da službena osoba nije upozorila stranku da ima pravo tražiti pisani otpravak usmenog rješenja može predložiti koordinativni sastanak s predstavnicima tijela jedinice lokalne samouprave koje je zatražilo policijsku pomoć – asistenciju, na kojem će skrenuti pozornost:

- da usmeno rješenje mora biti iznimno i hitno
- da se rješenje u usmenom obliku dostavlja stranci i u pisanom obliku, kad je to propisano zakonom, ili ako stranka to zahtijeva, ili ako za to postoje drugi opravdani razlozi. Rješenje u pisanom obliku dostavlja se bez odgode, a najkasnije u roku od osam dana od dana donošenja usmenog rješenja. **Službena osoba dužna je upozoriti stranku da ima pravo tražiti pisani otpravak usmenog rješenja⁷⁴.**

To može biti razlog da tražitelj asistencije od nje odustane ili da odgodi traženje pomoći policije do uručjenja stranci pisanog otpravka usmenog rješenja, ali to nije razlog zbog kojeg bi policija smjela odbiti pružanje asistencije, osim eventualno zbog nekog drugog razloga, primjerice ako policijska uprava nema organizacijskih mogućnosti za pružanje pomoći u zatraženo vrijeme s obzirom na druge službene zadaće ili ako zahtjev ne sadrži dovoljno činjenica za donošenje odluke o pružanju pomoći ili u zahtjevu nije navedeno vrijeme izvršenja.

9. ZAKLJUČAK

U dvojbi je li podnositelj zahtjeva za pružanje policijske pomoći – asistencije pravna osoba s javnim ovlastima ili nije, preporuča se koristiti Odluku o popisu pravnih osoba od posebnog državnog interesa (NN 144/10., 16/14.) te adresar tijela javne vlasti Digitalno-informacijskog ureda na internetskoj adresi: http://hidra.srce.hr/arhiva/18/5093/Malivodic2013_weba.pdf., a ako ni to ne pomogne ne preostaje drugo nego proučiti odgovarajuće važeće propise i praksu.

Za usmene zahtjeve s obvezom naknadne dostave u pisanom obliku preporuča se koristiti interne obrasce u prilogu članka, budući da su se pokazali dobrim u praksi PU zagrebačke. Budući da su određene tvrtke iz infrastrukturnih djelatnosti (električna energija, voda, plin) pravne osobe s javnim ovlastima, u obrazloženju odbijanja zahtjeva za policijskom pomoći radi demontaže uređaja (brojilo, vodomjer) ne navoditi da se asistencija odbija zato što ta pravna osoba nije pravna osoba s javnim ovlastima (što je netočno).

Umjesto toga, preporuča se obrazložiti da se asistencija tim tvrtkama odbija zato što nije utemeljena na zakonu⁷⁵: pozvati se na propise koji reguliraju opskrbu električnom energijom ili plinom ili vodom, kojima nije predviđena ovlast pravnih osoba s javnim ovlastim od policije tražiti pomoć – asistenciju, odnosno da u određenim slučajevima te pravne osobe s javnim ovlastima mogu i samostalno i prisilno – uz pomoć zaštitara obustaviti opskrbu vodom ili plinom ili električnom energijom te na propise kojima je predviđena sudska zaštita prava iz ugovora o opskrbi plinom ili vodom ili električnom energijom.

Smjernice za postupanje policije prema pisanom zahtjevu za asistencijom upravnog tijela jedinice lokalne samouprave radi izvršenja njenog usmenog rješenja te prilikom pružanja

---

⁷⁴ Čl. 97. st. 3. ZUP.

⁷⁵ Detaljnije vidi pod točkom 6.3. ovog članka.

policijske pomoći – asistencije na mjestu gdje se paralelno održava prosvjed (najčešće upravo u povodu te iste asistencije, primjerice prosvjed udruge "Živi zid" povodom deložacije iz nekretnine), temelje se na policijskoj praksi PU zagrebačke, uputama Ravnateljstva policije i važećim propisima. Držimo da bi te smjernice za rad mogle biti korisne i drugim policijskim upravama, kada se nađu u istoj situaciji.

LITERATURA

Zakoni i pravilnici

1. *Kazneni zakon* (NN 125/11., 144/12.).
2. *Ovršni zakon* (NN 112/12., 25/13.).
3. *Pravilnik o načinu postupanja policijskih službenika* (NN 89/10.).
4. *Pravilnik o unutarnjem redu u željezničkom prometu* (NN 124/10.).
5. *Prekršajni zakon* (NN 107/07., 39/13., 157/13.).
6. *Zakon o građevinskoj inspekciji* (NN 153/13.).
7. *Zakon o inspekciji cestovnog prometa i cesta* (NN 22/14.).
8. *Zakon o inspekcijama u gospodarstvu* (NN 14/14.).
9. *Zakon o javnom okupljanju* (NN 128/99., 90/05., 139/05., 150/05., 82/11., 78/12.).
10. *Zakon o kaznenom postupku* (NN 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13.).
11. *Zakon o parničnom postupku* (NN 53/91., 91/92., 58/93., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 02/07., 84/08., 123/08., 57/11., 148/11., 25/13.).
12. *Zakon o komunalnom gospodarstvu* (NN 36/95., 70/97., 128/99., 57/00., 129/00., 59/01., 26/03., 82/04., 110/04., 178/04., 38/09., 79/09., 153/09., 49/11., 84/11., 90/11., 144/12., 94/13., 153/13.).
13. *Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi* (NN 33/01., 60/01., 129/05., 109/07., 125/08., 36/09., 36/09., 150/11., 144/12., 19/13.).
14. *Zakon o općem upravnom postupku* (NN 47/09.).
15. *Zakon o policijskim poslovima i ovlastima* (NN 76/09.).
16. *Zakon o registru zaposlenih u javnom sektoru* (NN 34/11),
17. *Zakon o sanitarnoj inspekciji* (NN 113/08., 88/10.).
18. *Zakon o sigurnosti i inoperabilnosti željezničkog sustava* (NN 82/13.).
19. *Zakon o sustavu državne uprave* (NN 150/11., 12/13.).
20. *Zakon o tržištu električne energije* (NN 22/13.).
21. *Zakon o ustrojstvu i djelokrugu Ministarstva i drugih središnjih tijela državne uprave* (NN 150/11., 22/12., 39/13., 125/13., 148/13.).
22. *Zakon o vodama* (NN 153/09., 63/11., 130/11., 56/13., 14/14.).
23. *Zakon o zaštiti osoba s duševnim smetnjama* (NN 11/97., 27/98., 128/99., 79/02.).
24. *Zakon o zaštiti okoliša* (NN 80/13.).

25. *Zakon o zaštiti potrošača* (NN 41/14.).

Upute i standardni operativni postupak

26. Standardni operativni postupak br.13 – pružanje pomoći, Ravnateljstva policije broj: 511-01-42-11552/13-11 od 19. rujna 2011.
27. Uputa PU zagrebačke broj: 511-19-04/1-20-21/13 od 3. srpnja 2013.
28. Uputa Ravnateljstva policije broj: 511-01-22/29-69288/06 od 30. listopada 2006.
29. Uputa Ravnateljstva policije broj: 511-01-51/6-63876/10 od 18. listopada 2010.

Odluka i rješenje Ustavnog suda

30. Odluka i rješenje Ustavnog suda broj: U-III/3846/2012 od 10. rujna 2013. (NN120/13.).

Nacrti prijedloga zakona

31. Nacrt prijedloga ZID Zakona o sustavu državne uprave, Ministarstva uprave iz siječnja 2014.
32. MUP- ov Nacrt prijedloga Zakona o policijskim poslovima i ovlastima, Zagreb, studeni 2013.

Članci

33. Đerđa, D., Pičuljan, Z. (1991). Novo hrvatsko opće upravno postupovno pravo. Zbornik Pravavnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. V. 30, br. 1, (2009), str. 252.
34. Krijan, P., Krijan-Žigic, L. (2006). Javne ovlasti kao poseban oblik javne vlasti. Informator br. 5461-5462.
35. Arapović, S. (2001). Pravne osobe koje imaju javne ovlasti. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu. 38(2001), 2-3 (62-63), str. 137-147.

Knjige

36. Ivanda, S. (2007). Ustrojstvo i djelovanje javnog sektora, posebni dio. Izdavač: Pravni fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Summary

Davor Posilović, Željko Mršić, Marijan Šantek

Police assists – some aspects of applying

This article clarifies tasks about use of police powers by comparison two different way of policing – police assists and police intervention. It try to explain who are authorized applicants (legal persons with public authorities) and what is their jurisdiction; Who are authorised applicants who could send request for police assisting and what are conditions to get it; What are differences between written or orally request for police assisting. Finally, we try to give guideline for policing in case that two different police actions must be undertaken at same place and time – Police assists or public protest/ public gathering.

Key words: Executive, action, assists, power, resistance, legal persons.

POMOĆNI OBRAZAC

**POTVRDA
O USMENOM ZAHTJEVU ZA PRUŽANJE POMOĆI POLICIJE**

Dana _____ godine u _____ sati
pomoć policije, sukladno čl. 7. Zakon o policijskim poslovima i ovlastima,
zatražena je od strane:

_____
(ime i prezime te OIB, MBG ili datum rođenja)

a) doktora medicine u _____,
(naziv medicinske ustanove)

b) ravnatelja psihijatrijske ustanove ili zdravstvenog djelatnika kojeg je za
to ovlastio iz _____,
(naziv psihijatrijske ustanove)

c) ovlaštene osobe tijela državne ustanove: _____,

_____
(naziv državne ustanove i ovlaštene osobe, npr. gospodarski inspektor Državnog inspektorata)

Pružanje pomoći policije zatraženo je zbog: _____

_____
_____
_____
_____
_____
_____

POTPIS TRAŽITELJA PRUŽANJA POMOĆI

PEČAT
(ako ga ima)

_____

Tražitelj pružanja pomoći je upoznat da je sukladno čl. 6. st. 2.
Pravilnika o načinu postupanja policijskih službenika u obvezi naknadno
dostaviti pisani zahtjev za pružanje pomoći.

POTPIS POLICIJSKOG SLUŽBENIKA
(rukovoditelj pružanja pomoći)

_____

U _____, _____ godine.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
POLICIJSKA UPRAVA _____

POMOĆNI OBRAZAC

_____ broj u evidenciji dojava:
_____ broj unosa u IS MUP-a:
Broj: _____
Zagreb, _____

**SLUŽBENA ZABILJEŠKA ŠEFA SMJENE O ZAPRIMLJENOM
USMENOM ZAHTJEVU ZA PRUŽANJE POMOĆI**

Dana _____ god., u _____ sati putem:

- telefona,
- OKCP-a (dojavio operater: _____),
- u policijskoj postaji,
- izvan službenih prostorija policije,
- _____.

pomoć policije iz čl. 7. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima, sukladno članku 6. st. 2. Pravilnika o načinu postupanja policijskih službenika, **usmenim putem** zatražena je temeljem:

a) čl. 5. st. 2. PONPPS-a (Policija će na temelju zakona koji se odnosi na postupanje prema osobama s duševnim smetnjama na poziv doktora medicine pružiti pomoć zdravstvenim djelatnicima pri savladavanju tjelesnog otpora osobe s težim duševnim smetnjama, koja uslijed svoje duševne smetnje ozbiljno i izravno ugrožava vlastiti život, odnosno život ili zdravlje ili sigurnost drugih osoba, a koju treba smjestiti u psihijatrijsku ustanovu bez njenog pristanka, ali samo dok ta osoba pruža tjelesni otpor te dok se ne osigura njeno zbrinjavanje i otklanjanje neposredne opasnosti od te osobe.)

b) čl. 5. st. 3. PONPPS-a (Policija će na temelju zakona koji se odnosi na postupanje prema osobama s duševnim smetnjama na poziv ravnatelja psihijatrijske ustanove ili zdravstvenog djelatnika kojeg je za to ovlastio, žurno pružiti odgovarajuću pomoć kada postoji izravna opasnost da će osoba s duševnim smetnjama svojim ponašanjem u psihijatrijskoj ustanovi napasti na život ili tijelo neke osobe ili otuđiti, uništiti ili teže oštetiti imovinu te ustanove.)

c) čl. 5. st. 3. PONPPS-a (Policija će sukladno mogućnostima pružiti pomoć na zahtjev ovlaštene osobe tijela državne uprave koje je ometeno u provođenju sl. radnje iz svoje nadležnosti, čija bi odgoda onemogućila provođenje hitne dokazne radnje i pribavljanje dokaza potrebnih za provođenje prekršajnog postupka.)

od strane _____

(podaci o tražitelju pružanja pomoći)

Razlog traženja pomoći policije: _____

(činjenice koje ukazuju na mogućnost pružanja otpora i opasnost te druge činjenice koje su od značaja za donošenje i provođenje odluke o pružanju pomoći.)

Na pružanje pomoći u _____ sati su upućeni policijski službenici: _____

a kao rukovoditelj pružanja pomoći određen je: _____

Ukoliko pomoć policije u **slučaju iz točke C** nije moguće pružiti navesti razlog

_____ ,
O razlozima nemogućnosti pružanja pomoći je obaviješten tražitelj pružanja pomoći, te je upućen da pružanje pomoći zatraži pisanim putem.

ŠEF SMJENE